

دانشکده پیراپزشکی
قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس : بهداشت عمومی و اپیدمیولوژی
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی علوم آزمایشگاهی
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد): دکتر علی کاظمی (۱ واحد)، دکتر غلامرضا عبدلی (۱ واحد)
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: طبق هماهنگی قبلی
زمان ارائه درس: (روز، ساعت و نیمسال تحصیلی) شنبه ۱۶-۱۴
مدرس: دکتر علی کاظمی - دکتر غلامرضا عبدلی
دروس پیش نیاز:

هدف کلی درس :

- ۱- آشنا نمودن دانشجویان با تعاریف اصطلاحات و اصول بهداشت عمومی و روشهای آموزش بهداشت و افزایش مهارت دانشجویان به منظور استفاده از منابع و امکانات موجود جهت پیشگیری از بیماریها
- ۲- آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی اپیدمیولوژی

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- تاریخچه بهداشت عمومی و مفهوم آن
- ۲- تعاریف سلامت و سطوح پیشگیری
- ۳- آشنایی با مفاهیم پوشش همگانی سلامت (UHC)
- ۴- شناخت واکسن ها و برنامه گسترش ایمنسازی در ایران
- ۵- آشنایی دانشجویان با مفاهیم بهداشت محیط
- ۶- آشنایی دانشجویان با مفاهیم آموزش و ارتقاء سلامت
- ۷- سلامت سالمندان
- ۸- آشنایی دانشجویان با سازمان های ملی و بین المللی عرضه کننده خدمات سلامت
- ۹- شناخت سیستم ارائه خدمات بهداشتی درمانی در ایران.
- ۱۰- آشنایی دانشجویان با تعریف، اهداف و تاریخچه اپیدمیولوژی
- ۱۱- آشنایی دانشجویان با چگونگی انتقال بیماریها و مدل های بیماری
- ۱۲- آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر
- ۱۳- آشنایی دانشجویان با سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی بیماری
- ۱۴- آشنایی دانشجویان با کلیات طرح های مطالعاتی - مطالعات مقطعی
- ۱۵- آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات کوهورت
- ۱۶- آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات مورد- شاهدی
- ۱۷- آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات مداخله ای
- ۱۸- آشنایی دانشجویان با اندازه گیری ارتباط
- ۱۹- رفع اشکال و پرسش و پاسخ

اهداف ویژه رفتاری به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه اول

هدف کلی:

آشنایی با تاریخچه بهداشت عمومی و مفهوم آن

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱- تاریخچه تکامل بهداشت عمومی را شرح دهد.
- ۲- تعاریف رایج بهداشت عمومی را بیان کند.
- ۳- مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC) را تعریف کند.

جلسه دوم

هدف کلی :

آشنایی با تعاریف سلامت و سطوح پیشگیری (تعاریف- مثالها- اهداف)

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. مفاهیم سلامت و پیشگیری را شرح دهد.
۲. انواع پیشگیری را نام ببرد .
۳. پیشگیری نوع اول را توضیح دهد و حداقل دو مثال ارائه نماید.
۴. پیشگیری نوع دوم را توضیح دهد و حداقل دو مثال ارائه نماید.
۵. پیشگیری نوع سوم را توضیح دهد و حداقل دو مثال ارائه نماید.

جلسه سوم

هدف کلی:

۱- آشنایی با مفاهیم پوشش همگانی سلامت (UHC)

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۲- مفهوم پوشش همگانی سلامت (UHC) را شرح دهد.
- ۳- چالش های پیش روی نظام های سلامت برای رسیدن به پوشش همگانی سلامت را شرح دهد.
- ۴- وضعیت کشور ایران را از نظر شاخص های سنجش برنامه همگانی سلامت بیان کند.

جلسه چهارم

هدف کلی:

شناخت واکسن ها و برنامه گسترش ایمنسازی در ایران

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱- ایمنی را شرح داده و انواع ایمنی را نام ببرد.
- ۲- واکسن را تعریف کنید.
- ۳- انواع واکسنها و مزیت و معایب آن هارا تشریح نمایید.
- ۴- برنامه گسترش ایمنسازی کشور را شرح دهد
- ۵- مفهوم زنجیره سرد را شرح دهد.

جلسه پنجم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم بهداشت محیط

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱- دانشجو باید عفونت های بیمارستانی را شرح دهد.
- ۲- دانشجو باید تعریف بهداشت محیط را بیان کند.
- ۳- دانشجو باید تعریف بهداشت محیط کار را بیان کند.
- ۴- دانشجو باید تعریف بهداشت آب را بیان کند.
- ۵- دانشجو باید تعریف بهداشت هوا را بیان کند.

جلسه ششم:

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم آموزش و ارتقاء سلامت

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱- تعاریف آموزش بهداشت را بیان کند.
- ۲- اهمیت آموزش بهداشت و ارتقا سلامت را شرح دهد.
- ۳- الگوهای رایج در آموزش بهداشت را شرح دهد.
- ۴- مفهوم ارتباطات را تعریف کند.

جلسه هفتم

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان بهداشت سالمندان

در پایان دانشجو قادر باشد :

۱. مفهوم بهداشت سالمندان و اهمیت آن را شرح دهد.
۲. برنامه های مرتبط با بهداشت سالمندان در نظام شبکه بهداشت و درمان را بیان کند و اهمیت آن ها را درک کند.
۳. نحوه غربالگری و شناسایی بیماری های رایج در سالمندان را بشناسد.

جلسه هشتم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با سازمان های ملی و بین المللی عرضه کننده خدمات سلامت

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱- نظام های عرضه خدمات بهداشتی در جهان، سازمان های ملی و بین المللی مربوط به سلامت را نام ببرد.
- ۲- معایب و مزایای هر یک از نظام های عرضه خدمات سلامت را شرح دهد.
- ۳- ملاک های ارزیابی نظام های سلامت را بیان کند.

جلسه نهم

هدف کلی:

شناخت سیستم ارائه خدمات بهداشتی درمانی در ایران.

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. اجزای سیستم بهداشت و درمان ایران را نام ببرد و وظایف هر یک را بشناسد.

۲. سطح بندی خدمات و نظام ارجاع را تشریح کند.
۳. واحدهای عرضه کننده خدمات در مناطق شهری و روستایی را نام ببرد و وظایف آن ها را بیان کند.

جلسه دهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با تعریف، اهداف و تاریخچه اپیدمیولوژی

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱- علم اپیدمیولوژی را تعریف کند
- ۲- موارد استفاده و کاربرد علم اپیدمیولوژی را بیان کند
- ۳- واژه های متداول مورد استفاده در اپیدمیولوژی را تعریف نماید

جلسه یازدهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با چگونگی انتقال بیماریها و مدل های بیماری.

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. چگونگی انتقال بیماریها را درک کند.
۲. مدل های موجود برای انتقال بیماریها را بشناسد و بتواند از آنها استفاده کند.

جلسه دوازدهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. انواع کسرها در اپیدمیولوژی را نام ببرد.
۲. شاخص های مختلف اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر را نام ببرد.
۳. شاخص های مختلف اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر را محاسبه و تفسیر نماید.

جلسه سیزدهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی بیماری

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. اهمیت شناخت سیر طبیعی بیماری ها را بداند.
۲. روش های اندازه گیری پیش آگهی بیماریها را نام ببرد.

جلسه چهاردهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با کلیات طرح های مطالعاتی - مطالعات مقطعی

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱- انواع طرح های مطالعاتی مرسوم را در اپیدمیولوژی نام ببرد.
- ۲- مطالعات مشاهده ای را از مداخله ای تشخیص دهد.
- ۳- مطالعه مقطعی همراه با مثال را توضیح دهد.
- ۴- مزایا و معایب مطالعه مقطعی را بیان کند.

جلسه پانزدهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات کوهورت

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. اصول طراحی مطالعه کوهورت را توضیح دهد.
۲. انواع مطالعه کوهورت را نام ببرد.
۳. مزایا و معایب مطالعه کوهورت را توضیح دهد.
۴. تجزیه و تحلیل نتایج در مطالعه کوهورت را توضیح دهد.
۵. منابع خطا در مطالعات کوهورت را توضیح دهد.

جلسه شانزدهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات مورد-شاهدی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. اصول طراحی مطالعه مورد-شاهدی را توضیح دهد.
۲. انواع مطالعه مورد-شاهدی را توضیح دهد.
۳. مزایا و معایب مطالعه مورد-شاهدی را بیان کند.
۴. همسانسازی در مطالعه مورد-شاهدی را توضیح داده و انواع آن را بیان کند.
۵. تجزیه و تحلیل نتایج در مطالعه مورد-شاهدی را توضیح دهد.
۶. منابع خطا در مطالعات مورد-شاهدی را توضیح دهد.

جلسه هفدهم

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات مداخله ای

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. اصول طراحی مطالعات مداخله ای را شرح دهد.
۲. انواع مطالعات تجربی یا مداخله ای را توضیح دهد.
۳. مراحل یا فازهای کارآزمایی بالینی را شرح دهد.
۴. سوگیری های ممکن در مطالعات مداخله ای را شرح دهد.
۵. طرح های اصلی مطالعات مداخله ای را توضیح دهد.
۶. علت کورسازی و انواع آن را شرح دهد.
۷. تخصیص تصادفی و انواع آن را توضیح دهد.

جلسه هجدهم

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با اندازه گیری ارتباط

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. روش های اندازه گیری ارتباط را توضیح دهد.
۲. نسبت خطر با نسبت شانس را مقایسه نماید.
۳. خطر قابل انتساب مواجهه را همراه با مثال توضیح دهد.
۴. خطر قابل انتساب جامعه را همراه با مثال توضیح دهد.

جلسه نوزدهم

هدف کلی:

رفع اشکال و پرسش و پاسخ

منابع:

- ۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف حاتمی و همکاران - ۱۳۸۳
- ۲- دستورعمل های بهداشتی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش بهداشت.
- ۳- گوردیس لئون. اپیدمیولوژی ترجمه صباغیان ح، هلاکویی ک. انتشارات گپ چاپ اول ۱۳۸۲
- ۴- باقیانی مقدم محمد حسین و همکاران؛ اصول و کلیات خدمات بهداشتی، موسسه انتشارات آثار سبحان ۱۳۸۷
- ۵- جانقربانی و همکاران، کتاب جامع کلیات بهداشت عمومی، فصول ۸ و ۹، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی ۱۳۸۷.
- ۶- جی. ا. پارک & پارک. اصول و مبانی اپیدمیولوژی ترجمه شجاعی تهرانی
- ۷- آموزش بهداشت، کارایی و تاثیر آن، تالیف کیت تونز، ترجمه فرشته فرزین پور، آخرین چاپ
- ۸- مقالات علمی و تارنماهای معتبر در زمینه بهداشت عمومی و اپیدمیولوژی

روش تدریس: فیلم آموزشی+ سخنرانی و بحث گروهی+ جلسات آنلاین

وسایل آموزشی: کامپیوتر، پاورپوینت و ویدئو پروژکتور

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
--	دو هفته قبل اعلام می شود.	۲۰	چهارگزینه ای / تشریحی	آزمون میان ترم
--	--	۷۰	سوال تشریحی / چهار گزینه ای	آزمون پایان ترم

---	---	۱۰	شرکت در بحث	حضور فعال در کلاس
-----	-----	----	-------------	-------------------

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور فعال و منظم در کلاس (مجازی / حضوری) و داشتن آمادگی لازم برای شرکت در بحث های کلاس رعایت دستورعمل های وزارت بهداشت، آموزش پزشکی و دانشگاه علوم پزشکی در رابطه با کلاس و آزمون های مجازی

نام و امضای

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس:

مسئول EDO دانشکده:

تاریخ ارسال :

تاریخ ارسال:

تاریخ تحویل:

جدول زمانبندی درس.....
روز و ساعت جلسه : شنبه ۱۶-۱۴

جلسه	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	تاریخچه بهداشت عمومی و مفهوم آن	دکتر کاظمی
۲	تعاریف سلامت و سطوح پیشگیری	دکتر کاظمی
۳	آشنایی با مفاهیم پوشش همگانی سلامت (UHC)	دکتر کاظمی
۴	شناخت واکسن ها و برنامه گسترش ایمنسازی در ایران	دکتر کاظمی
۵	سلامت سالمندان	دکتر کاظمی
۶	آشنایی دانشجویان با مفاهیم بهداشت محیط	دکتر کاظمی
۷	آشنایی دانشجویان با مفاهیم آموزش و ارتقاء سلامت	دکتر کاظمی
۸	آشنایی دانشجویان با سازمان های ملی و بین المللی عرضه کننده خدمات سلامت	دکتر کاظمی
۹	شناخت سیستم ارائه خدمات بهداشتی درمانی در ایران.	دکتر کاظمی
۱۰	آشنایی دانشجویان با تعریف، اهداف و تاریخچه اپیدمیولوژی	دکتر عبدلی
۱۱	آشنایی دانشجویان با چگونگی انتقال بیماریها و مدل های بیماری	دکتر عبدلی
۱۲	آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر	دکتر عبدلی
۱۳	آشنایی دانشجویان با سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی بیماری	دکتر عبدلی
۱۴	آشنایی دانشجویان با کلیات طرح های مطالعاتی - مطالعات مقطعی	دکتر عبدلی
۱۵	آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات کوهورت	دکتر عبدلی
۱۶	آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات مورد-شاهدی	دکتر عبدلی
۱۷	آشنایی دانشجویان با اصول طراحی مطالعات مداخله ای	دکتر عبدلی
۱۸	آشنایی دانشجویان با اندازه گیری ارتباط	دکتر عبدلی
۱۹	رفع اشکال و پرسش و پاسخ	دکتر عبدلی / دکتر کاظمی